

[Undervisningsministeren]

formål, nemlig varetagelsen af en sektoropgave. Når man har opbygget en særlig sektorforskningsinstitution og ikke blot trukket på forskningen ved universiteter og højere læreanstalter, er det jo typisk, fordi man har ønsket en særlig målrettet forskning og samtidig ofte tillige en tæt tilknytning til det udrednings- og udviklingsarbejde, der foregår i ministerielt regi. Personalesammensætningen påvirkes af dette opgavefelt, hvilket også er ønskeligt set ud fra sektorinteresser. Det var det ene hensyn, altså hensynet til varetagelsen af sektoropgaver.

Et andet, delvis modstridende hensyn er hensynet til forskningens uafhængighed. Det er jo et alment vilkår for forskningen, at hvis den skal udvikle sig kreativt og på et højt kvalitetsniveau, så må det ske uden indblanding og uden politisk detailstyring. Det er ikke det samme som, at der ikke skal styres, men styringen skal ske på det overordnede plan via rammer og mål for forskningen, mens der naturligvis skal sikres den enkelte forsker metode- og publiceringsfrihed. Alt dette har jeg i øvrigt argumenteret for i en væsentlig del af den forskningsredegørelse, som vi lige har debatteret.

Men uafhængighed er ikke nok til at sikre kvalitet, der må også stimulans til; uden stimulans stagnerer forskningen. Stimulansen kan komme på flere måder. Det sker på universiteter og læreanstalter bl.a. ved, at der kommer stadig nye kuld af spørgende og kritiske studerende. Det kan ske ved, at man i det enkelte ministerium lader særlige opgaver løse uden for sit eget forskningssystem eller i samarbejde med andre, hvor det findes sagligt velbegrundet, og så kan det naturligvis også ske i det almindelige samspil med andre forskere og brugere af forskningsresultater, herunder også i samspil med den private sektor.

Hidtil har det i mange tilfælde været sådan, at de pågældende ministerier var sikret en betydelig indflydelse på de enkelte sektorforskningsinstitutioner, typisk gennem sammensætningen af bestyrelser og lignende organer eller gennem mere direkte indflydelse på institutionens drift.

Regeringen overvejer i øjeblikket, hvorledes vi bedst kan tilgodese de nævnte delvis modstridende hensyn, altså hensynet til varetagelsen af sektoropgaver, hensynet til forsk-

ningens uafhængighed og hensynet til kvaliteten, som kræver stimulanser.

Sektorforskningsinstitutionernes uafhængighed kan eksempelvis i nogle tilfælde styrkes gennem en ændret sammensætning af de styrende organer, således at disse i højere grad præges af uafhængige forskningssagkyndige personer og brugere uden for ministeriernes kreds. I sådanne tilfælde bør de ministerielle brugerinteresser sikres gennem en delvis omlægning af bevillingstildelingen, hvorefter der sker en overflytning af en del af forskningsinstitutionernes bevillinger til det pågældende ministerium, som så skal betale for udførelsen af særlige forskningsopgaver, men til gengæld får frihed til at placere opgaverne, hvor de løses bedst.

Efter denne tankegang vil sektorforskningsinstitutionerne som hovedregel skulle sigte mod at få bevillinger fra følgende fire finansieringskilder.

For det første skal der være en betydelig basisbevilling, som sikrer, at institutionerne kan foretage den løbende, generelle videnopbygning, som sætter dem i stand til at udfylde deres plads i det samlede forskningssystem.

For det andet bør der være en programbevilling, som ressortministeriet råder over til løsning af særlige opgaver.

For det tredje er der forskningsrådsbevillinger, fondsmidler osv., som primært giver den enkelte forsker og den enkelte forskergruppe særlige arbejdsmuligheder.

Og endelig for det fjerde er der kontraktforskningsmidler og lignende, som kommer fra eksterne brugere, f.eks. erhvervsvirksomheder, EF m.v.

Jeg vil gerne understrege, at den førstnævnte finansieringskilde, altså basisbevillingerne, nødvendigvis må være af dominerende omfang. Selv i tilfælde, hvor de øvrige kilder vil være meget givende, tror jeg ikke man skal regne med, at basisbevillingerne dækker mindre end mellem $\frac{2}{3}$ og $\frac{3}{4}$ af det samlede budget, og i mange tilfælde må basisbevillingerne forventes at dække en betydeligt større andel.

Det er klart, at vi står med en række betydelige afgrænsningsproblemer. For den del af sektorforskningen, der skal indgå i forskningssystemet, må det derfor afklares, hvilke mindstekrav der skal stilles til fælles træk i forskningens tilrettelæggelse. Spørgsmålet om